

LBRIS

We know
books

† Calinic

Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

**MAICA DOMNULUI
ÎN LUMINA SFINTEI SCRIPTURI
ȘI A SFINTEI TRADIȚII**

O SINTEZĂ PENTRU OMUL GRĂBIT

Editura Crimca
Suceava, 2023

Cuvânt-înainte	5
Prefață	9
O biografie în rezumat pentru omul grăbit	19
Zămislirea și nașterea Maicii Domnului	26
Maica Domnului la Templul din Ierusalim	33
Maica Domnului și Buna Vestire a îngerului	39
Maica Domnului în vizită la Elisabeta	47
Maica Domnului și Dreptul Iosif	52
Fecioria întru maternitate	56
Frații lui Iisus	65
Întâmpinarea Domnului	71
Din Egipt am chemat pe Fiul Meu	79
La Templul din Ierusalim	86
La Nunta din Cana Galileii	91
Maica Domnului și femeile mironosițe	96
Adormirea Maicii Domnului	107
Mutarea cu trupul la cer	116
Acoperământul Maicii Domnului	121
Brâul Maicii Domnului	129

Imnul Acatist	135
Paraclisul Maicii Domnului	146
Maica Domnului în colindele populare românești	152
Fresce în cuvinte	160
Addenda	171
Pr. Ioan Valentin ISTRATI, <i>Lucrarea harică a icoanei Maicii Domnului</i>	173
Prof. Anca ARITON, <i>Prohodul Maicii Domnului. Exegeză teologico-literară</i>	179
Prof. Iulia-Oana ROATĂ, <i>Maica Domnului în Prohodul Domnului. Exegeză teologico-literară</i>	189
Prof. Dr. Emanuela Maria ISTRATI MACOVEI, <i>Maica Domnului – ipostaze lirice</i>	200
Bibliografie selectivă	217

O BIOGRAFIE ÎN REZUMAT
PENTRU OMUL GRĂBIT

Maria s-a născut din părinții Ioachim și Ana, fiind unicul lor copil, dobândit la bătrânețe. Din *Protoevanghelia lui Iacov* aflăm că Ioachim, tatăl Fecioarei, se trăgea din seminția lui Iuda, fiind urmaș al regelui David; Ana, mama sa, era fiica preotului Mathan, din Betleem, din seminția lui Aaron.

Când era de trei ani – potrivit făgăduinței –, Maria a fost afierosită lui Dumnezeu, fiind adusă la Templul din Ierusalim, unde va rămâne până la cincisprezece ani. La Templu a fost primită de Zaharia, tatăl Sf. Ioan Botezătorul, care era de rând la altar.

La cincisprezece ani, Maria – după obiceiurile evreiești – trebuia să părăsească încăperile Templului și să se întoarcă în familie. Numai că, spre deosebire de celelalte fecioare, Maria își dorea un nou chip de viețuire. Așa se face că, prin descoperire dumnezeiască, a fost încredințată de Zaharia dreptului Iosif din Nazaret, tâmplar de meserie, în vârstă de optzeci ani; el fusese căsătorit cu Salomeea, de la care avea șapte copii: patru băieți – Iacov, Iuda, Simon și Iosia – și trei fete

– Salomeea (soția lui Zevedeu și mama lui Iacov și Ioan), Estera și o altă fiică, al cărei nume nu a fost reținut de evangheliști.

La cincisprezece ani, Maria a primit de la Dumnezeu, prin Arhanghelul Gavriil, Vestea cea Bună a Întrupării Fiului lui Dumnezeu, anticipată de profetul Isaia (7, 14). Astfel, trupul Domnului s-a zămislit în pântecul Fecioarei odată cu pogorârea Duhului Sfânt peste ea.

Impresionată de cele întâmplătoare, Maria s-a dus în grabă la Elisabeta, care locuia la Ein Karem, localitate situată la opt kilometri de Ierusalim și la 130 de kilometri de Nazaret, pentru a gusta împreună din bucuriile dăruite fiecăreia, prilej cu care, potrivit vocației rânduite de Dumnezeu, Elisabeta o numește „Maica Domnului meu” (*Luca* 1, 43), nume ce o va însoți în tot restul zilelor sale pământești și cerești. Sigur, orice lucrare divină se confirmă prin martori. Așa trebuie să înțelegem de ce îngerul i-a spus Fecioarei Maria: „Și, iată, Elisabeta, rudenia ta, a zămislit și ea fiu la bătrânețe și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită stearpă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință” (*Luca* 1, 36-37). Și, potrivit naratorului, Maria a rămas împreună cu Elisabeta ca la trei luni, apoi s-a întors la casa ei (*Luca* 1, 56).

La plinirea vremii, când Maria era cam de șaisprezece ani, fără să fi cunoscut bărbat (*Matei 1, 25*), a născut, într-o peșteră din Betleemul Iudeii, pe Fiul cel Unul-Născut, pe Mântuitorul Iisus Hristos. La opt zile de la naștere, Hristos – dorind să împlinească Legea și să arate că Se trage din seminția lui Avraam – a fost circumcis după tradiția iudaică (*Luca 2, 21*), primind numele Iisus. Iisus a suferit umilința fizică a circumciziei, purtând în trupul Său semnele păcatelor noastre, pentru „ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere” (*Galateni 4, 4-5*).

La patruzeci de zile, așa cum se prevedea în Legea lui Moise, Maria și Iosif – deși rânduielele nu-i vizau, căci nașterea pruncului Iisus nu era rezultatul unirii dintre bărbat și femeie – „L-au adus pe Prunc la Templu ca să-L pună înaintea Domnului” (*Luca 2, 22*) și să-L închine Lui (*Luca 2, 23*), așa cum ea fusese afierosită lui Dumnezeu. La Templul din Ierusalim au fost întâmpinați de un bătrân sătul de zile, pe nume Simeon, căruia Duhul Sfânt îi făgăduise că nu va gusta moartea până ce nu va vedea pe „Hristosul Domnului” (*Luca 2, 26*).

Rugăciunea „Acum slobozește”, rostită de Simeon, Îl confirmă pe pruncul Iisus ca fiind Răscumpărătorul așteptat.

La sfârșitul întâlnirii, el a binecuvântat pe Maria, mama Lui, zicând: „Iată, Acesta este pus

spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri și prin suflul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi” (*Luca 2, 34*). Sabia adusă în discuție simbolizează Sfintele Pătimiri ale Domnului, care au străpuns și îndurerat inima Sfintei Fecioare Maria.

„Fuga în Egipt” (*Matei 2, 13-23*) a urmat, ca timp, după închinarea Pruncului la Templul din Ierusalim (*Luca 2, 22-38*). Moartea lui Irod pune capăt celor trei ani de pribegie în Egipt, Maica Domnului, Iisus și Dreptul Iosif întorcându-se în Nazaretul Galileei (*Matei 2, 21-23*).

Pe când era de doisprezece ani, Iisus a mers împreună cu Maria și Iosif la Ierusalim, la sărbătoarea Paștilor (*Luca 2, 40-52*). Aici Iisus a rămas, după zilele prăznuirii, încă alte trei zile, vorbindu-le celor din Templu: învățătorilor de Lege, bătrânilor și oamenilor învățați ai lui Israel. Și „toți cei care-L ascultau se minunau de priceperea cu care le vorbea, tâlcuind Scripturile, precum și de iscusința întrebărilor și răspunsurilor Lui” (*Luca 2, 47*).

După acest moment și până la nunta din Cana Galileei (*Ioan 2, 1-11*), localitate aflată la opt kilometri de Nazaret, când, printre invitații de onoare – alături de „Iisus și ucenicii Săi” (*Ioan 2, 2*) – se mai afla și Maria, mama Lui, urmează o perioadă

de tăcere din partea naratorilor în ceea ce privește viața Maicii Domnului și chiar a lui Iisus, despre care nu s-a mai scris nimic până la Botez.

După Botez și postul din pustia Carantaniei, o întâlnim pe Maica Domnului numărându-se în grupul mironosițelor care-L urmau pe Iisus și pe ucenici Lui, ascultând predica Sa prin cetăți și sate (*Luca 8, 1-3*), prin care propovăduia Evanghelia Împărăției cerurilor.

De pildă, în Capernaum, Maria, însoțită de fiii și fiicele lui Iosif din prima căsătorie, numiți generic de narator „frații și surorile lui Iisus” (*Marcu 3, 31-32*), I-a trimis răspuns că este așteptat afară. Atunci Iisus, privind pe cei din jur, oarecum indignat de abaterea atenției ascultătorilor și nu de faptul că a fost deranjat de la cuvânt, a zis: „Iată mama Mea și frații Mei. Că oricine face voia lui Dumnezeu, acesta este fratele Meu și sora Mea și mama Mea” (*Marcu 3, 33-35*). De aici concluzionăm că pe cel care nu face voia lui Dumnezeu nu-l ajută cu nimic dacă este ruda după trup a cuiva cu viață sfântă. Pentru că nu putem fi frați cu Hristos, în Duhul Sfânt, fără să avem o viață sporită în virtute. Împlinirea poruncilor este de preferat rudeniei trupești. Or, voia lui Dumnezeu nimeni nu a putut-o împlini mai bine ca Maica Domnului! Așa se și

explică faptul că acea femeie din mulțime, lăudându-L pentru cuvântul rostit, a elogiat-o pe Maica Sa, zicându-I: „Fericit este pântecul care Te-a purtat și sânii la care ai supt!” (*Luca* 11, 27). La auzul acestor cuvinte, El nu numai că nu a negat, ci i-a întărit afirmația, spunând: „Așa este” (*Luca* 11, 28).

Legat de Sfintele Pătimiri ale Mântuitorului Iisus Hristos, trebuie să spunem că printre fiicele Ierusalimului, care l-au însoțit pe Iisus pe drumul Crucii (*Luca* 23, 28), o întâlnim și pe Maica Domnului, numită de narator „mama lui Iacov (cel mic) și a lui Iosif” (*Matei* 27, 56); Iacov și Iosif sunt doi dintre fiii lui Iosif și ai Salomeei. Avea în jur de patruzeci și nouă ani. Pe Golgota – spune Sfânta Scriptură – „stăteau, lângă crucea lui Iisus, mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena” (*Ioan* 19, 25); atunci Iisus, văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care-L iubea stând alături, a încredințat-o pe Maica Sa lui Ioan, zicând: „Femeie, iată fiul tău! Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta! Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine” (*Ioan* 19, 26-27).

Tradiția patristică susține că, în dimineața Învierii, Maica Domnului a fost prima care L-a întâlnit pe Hristos înviat și nicidecum Maria Magdalena care, atunci când a văzut piatra răsturnată de pe

mormânt și pe înger, s-a spăimântat și a alergat să-i anunțe pe Simon Petru și pe Ioan (*Ioan* 20, 2).

Suntem încredințați că Maica Domnului nu a lipsit din anturajul Mântuitorului și al apostolilor nici după Înviere. Ultima mențiune despre Maica Domnului în Sfânta Scriptură o găsim în cartea *Faptele Sfinților Apostoli* (1, 14), unde citim: „Toți aceștia [Apostolii – *n.n.*], într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații Lui”. Așa se și explică faptul că, așa cum spun Sfinții Părinți, Maica Domnului era împreună cu Sfinții Apostoli la Înălțarea la cer și, respectiv, la Cincizecime, ea fiind printre cei care se aflau, „toți împreună, în același loc” (*Faptele Sfinților Apostoli* 2, 1).

După Înălțarea la cer, Maica Domnului a rămas încă unsprezece ani inima Bisericii din Ierusalim, Efes și Antiohia, după care s-a întors la Ierusalim, unde și-a aflat sfârșitul, fiind înmormântată în Grădina Ghetsimani; de acolo s-a mutat cu trupul la cer, pentru ca, împreună cu Fiul ei, să împărătească în veci, ca o adevărată Maică a vieții.

ZĂMISLIREA ȘI NAȘTEREA
MAICII DOMNULUI

Sfintele Evanghelii nu vorbesc nici măcar aluziv despre momentul nașterii Maicii Domnului. Informații legate de acest eveniment ne dau scrierile apocrife care, deși nu fac parte din lista cărților canonice, datorită vechimii lor, sunt demne de luat în considerare. Pe lângă *Protoevanghelia lui Iacov*, o scriere apocrifă de origine iudeo-creștină din secolul al II-lea, evenimentul nașterii Maicii Domnului a fost surprins și în *Evanghelia Nașterii Mariei*, și în *Evanghelia lui Pseudo-Matei*.

Ziua propriu-zisă când a avut loc nașterea Maicii Domnului nu este cunoscută. 8 septembrie reprezintă ziua sfințirii unei biserici cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”, construită la Ierusalim de către împărăteasa Eudoxia, soția împăratului Teodosie al II-lea (408-450). De atunci, ziua aceasta a intrat în conștiința creștinilor ca fiind ziua de naștere a Maicii Domnului, zi consfințită, de altfel, și de Părinții care au lucrat sub inspirația Duhului Sfânt la Sinoadele Ecumenice III (Efes, 431) și IV (Calcedon, 451).

În Apus, sărbătoarea a fost preluată de papa Serghie I (687-701), ierusalimitean de origine, însă generalizarea acesteia a avut loc abia în secolele al IX-lea – al X-lea.

În ceea ce-i privește pe părinții Mariei, din *Protoevanghelia lui Iacov* aflăm că Ioachim, tatăl Fecioarei, se trăgea din seminția lui Iuda, fiind urmaș al regelui David; Ana, mama sa, era fiica preotului Mathan, din Betleem, din seminția lui Aaron. Ioachim se îndeletnicea cu păstoritul, în Țara Sfântă păstoritul și pescuitul fiind ocupațiile de bază la acea vreme. Se spune că, din veniturile lor, Ioachim și Ana ofereau o treime Templului, iar văduvelor, orfanilor și săracilor le ofereau o altă treime. Pentru aceasta, ei erau apreciați și iubiți de conaționali lor. Cu toate acestea, pentru faptul că nu aveau copii, Ioachim și Ana se numărau, în accepțiunea iudaică, printre oamenii consemnați de Dumnezeu. Așa se face că, la împlinirea a cincizeci de ani de împreună-viețuire, când, în ziua praznicului Înnoirii Templului, au dus ofranda lor la Templu, ca mulțumire adusă lui Dumnezeu, arhiereul Ruben le-a refuzat în public darul, considerându-i ca fiind ocărăți de Dumnezeu (*Facerea* 30, 23). Marcați de atitudinea marelui preot, Ioachim și Ana s-au întors la casa lor din Seforis și au hotărât,

de comun acord, în ideea dezlegării sterpăciunii – ca Ana, care l-a născut pe Samuel (*1 Regi 1, 10-11*) –, să se retragă în locuri prielnice meditației, postului și rugăciunii.

Tradiția spune că Ioachim s-a retras cu turmele sale pe Valea Hozevei, locuind în peștera Sf. Ilie Tezvitianul, situată în apropierea locului unde s-a ridicat mai târziu Mănăstirea „Sfântul Gheorghe Hozevitul”, iar Ana a rămas într-o peșteră săpată în grădina din spatele casei lor. Patruzeci de zile și patruzeci de nopți, ocolind orice priveliști pricinuitoare de tensiuni, patimi și sminteli, s-au rugat fierbinte ca Dumnezeu să le dezlege sterpăciunea, făgăduind că, dacă vor dobândi, ca Ana, rod minunat la bătrânețe, îl vor dăruia Templului și, implicit, lui Dumnezeu. Această făgăduință a închinării pruncului lui Dumnezeu se întâlnește în mai multe rânduri în Sfânta Scriptură, cele mai cunoscute fiind făgăduința făcută de părinții lui Samuel (*1 Regi 1, 11*) și cea făcută de părinții Sf. Ioan Botezătorul (*Luca 1, 13*). De asemenea, este și cazul mai multor părinți din istoria Bisericii, care, prin asceză, post și rugăciune, au dobândit fii; așa s-au născut Sfinții Dimitrie, Nicolae, Vasile, Grigorie ș.a.

Pe fondul acestei promisiuni, Ioachim și Ana au primit vestea de la Dumnezeu, prin Arhanghelul